

**A PROPOSED MODEL OF PROVINCIAL
ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTERS**

RAWEEWON SANANWORAKIAT

อุภินันทนาการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2000

ISBN 974-664-516-1

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

Copyright by Mahidol University

3937548 SHED/D : MAJOR : ENVIRONMENTAL EDUCATION ; Ed.D
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)

KEY WORDS : MODEL / PROVINCIAL ENVIRONMENTAL EDUCATION
CENTER

RAWEEWON SANANWORAKIAT : A PROPOSED MODEL OF
PROVINCIAL ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTERS. THESIS ADVISORS :
PATTARABOON PITCHAYAPAIBOON, Ed.D., VINAI VEERAVATNANOND,
Ph.D., BOONYUEN JIRAPONG, Ph.D., 177 P. ISBN 974-664-516-1.

The purposes of this study were : 1) to find out and to analyze the model of the existing Environmental Education Center (EEC) that has been operated under different government agencies in Thailand in order to know the status and factors that effect the EEC operation and conduction by SWOT analytical technique, and 2) to then synthesize those known factors to form a suitable practical model for Provincial Environmental Education Center (PEEC). The EEC at Chulalongkorn University, the Rajabhat Phranakhon Institute, and other 17 PEEC's in secondary schools were concerned in the study. Documentary study, direct observation and interview with questionnaire were employed. There were 17 responsible personnel of PEEC, 240 PEEC personnel, and 752 PEEC service users involved. Percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis were used to analyze the collected data.

Analysis of collected data reveal that the existing EEC have no practicable model for implementation. From the knowledge and experiences of this study, the researcher recommends strategies and tactics for sustainable EEC in the province as follows : 1) establish a cooperative network, 2) improve and adjust administrative structure, 3) improve and develop PEEC spaces for service, 4) improve the method of personnel development, and 5) improve and manage co-ordination and establish systematic public communication. The researcher also proposes a model of PEEC for provincial implementation with stress on joint participation of all citizens in community and in the nation. The PEEC model consists of 5 parts : The first is the introduction ; the second is the objectives of PEEC ; the third is the roles of PEEC ; the fourth is the composite factors of PEEC ; and the last is the method of conduction and operation.

3937548 SHED/D : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา ; ศษ.ด.(สิ่งแวดล้อมศึกษา)

รวีวรรณ สนั่นวรเกียรติ : รูปแบบศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด (A PROPOSED MODEL OF PROVINCIAL ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTERS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ภัทรบุรณ พิชญไพบูลย์, Ed.D. วินัย วีระวัฒนานนท์, Ph.D. บุญยีน จิราพงษ์, Ph.D. 177 หน้า. ISBN 974-664-516-1

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานต่างๆจากการศึกษาด้านเอกสารของศูนย์ และวิเคราะห์รูปแบบของศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบ สังเคราะห์และเสนอรูปแบบศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด โดยศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งสถาบันราชภัฏพระนคร ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาและโลกศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 17 ศูนย์ วิธีการวิจัยใช้การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบศูนย์ บุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของศูนย์ และผู้ใช้บริการของศูนย์ การวิเคราะห์รูปแบบของศูนย์ใช้วิธีวิเคราะห์ SWOT สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า การดำเนินงานของศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษายังไม่มีรูปแบบที่สามารถใช้เป็นแนวทางดำเนินงานได้อย่างชัดเจน และผลการวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่ใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาศูนย์ 5 ประการ คือ 1) การสร้างเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วม 2) การปรับโครงสร้างการบริหาร 3) การพัฒนาห้องศูนย์เพื่อการบริหาร 4) การพัฒนามูลนิธิสิ่งแวดล้อมศึกษา 5) การจัดกลไกการประสานงานและการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาระดับจังหวัด ที่เน้นการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย โดยมีรายละเอียดของรูปแบบประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของศูนย์ ปัจจัย/องค์ประกอบของศูนย์ และแนวทางการดำเนินงาน